

Utbildningsinspektion i Thomasgymnasiet gymnasieskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	2
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Thomasgymnasiet den 21-23 mars samt den 19 maj 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Thomasgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Thomasgymnasiet intervjuades elever, personal och skolläda. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 1 och 3. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Thomasgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	869

Utbildningen i Thomasgymnasiet omfattar barn- och fritidsprogrammet, elprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hantverksprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet, individuella programmet, industriprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, omvårdnadsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Inom de nationella programmen erbjuds nationella och lokala inriktningar. Skolan ger även möjlighet för elever att kombinera idrott och studier främst inom fotboll och ishockey men även ridsport, tennis och orientering. Verksamheten bedrivs på fem olika platser i huvudbyggnaden, Benningsskolan där även kommunens vuxenutbildning finns, Mälarskolan, Trädgårdsgatan samt i en paviljong på Vasaskolans gård. Vid inspektionstillfället diskuterades på olika nivåer i kommunen den framtida lokaliseringen för Thomasgymnasiet. Samtal och intervjuer präglades därför dels av tillbakablickar, dels av visioner om nystart i fräscha lokaler och en ny utbildningsmiljö.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Thomasgymnasiet och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Verksamheten i Thomasgymnasiet är i huvudsak av god kvalitet. Flertalet elever upplever skolans miljö som trygg och trivsamt. Skolan har goda förutsättningar att utvecklas och förbättras då personalen har hög kompetens och många idéer om hur deras ämne eller program kan utvecklas.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Verksamheten behöver utvecklas och förbättras i syfte att fler elever når målen för utbildningen.
- Kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen bör förbättras så att planerade åtgärder för att förbättra verksamheten tydligt framgår.
- Elevernas möjlighet till delaktighet bör förbättras så den omfattar all verksamhet.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

I skolans kvalitetsredovisning redovisas bl.a. andel elever med slutbetyg respektive samlat betygsdokument, andel elever med grundläggande behörighet till högskolestudier samt det genomsnittliga betygsvärdet. Vid jämförelser med

riket är Thomasgymnasiets resultat totalt sett lägre men den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan skolans program och flera program ligger på samma nivå eller högre än riksgenomsnittet.

Av nationell statistik framgår även andelen elever med betyget Godkänd eller högre i kärnämneskurserna samt två karaktärsämneskurser för varje nationellt program. Statistiken omfattar dock endast elever som erhållit slutbetyg och även om andelen elever med slutbetyg ökat över åren var det cirka 15 procent av avgångseleverna 2005 som erhöll samlat betygsdokument. Statistiken omfattar inte heller de program där färre än 10 elever erhåller slutbetyg vilket är fallet för barn- och fritidsprogrammet, industriprogrammet och omvårdnadsprogrammet.

Den slutsats som går att dra av tillgänglig nationell statistik är att för gruppen elever som erhållit slutbetyg på program med fler än 10 elever har skolan lyckats bättre de senaste åren. Betygsresultaten 2005 är för några program lika med eller över riksgenomsnittet, exempelvis var handelsprogrammets genomsnittliga betygspoäng 13,9 på Thomasgymnasiet och 12,7 för riket. Flickorna på Thomasgymnasiet har något högre genomsnittlig betygspoäng än flickorna i riket som helhet. För pojkarna är förhållandet det omvända. Elever med utländsk bakgrund som erhållit slutbetyg 2005 har i flera avseenden bättre resultat än motsvarande grupp i riket dock är andelen pojkar med behörighet till högskolestudier lägre än rikssnittet.

Andelen elever med slutbetyg och som har minst Godkänd på samtliga kurser har ökat de senaste åren och 2005 var det 60,1 procent att jämföra med rikets 63,4. I stort sett samtliga elever erhåller betyget Godkänd eller högre i projektarbete och estetisk verksamhet.

Utifrån resultat av en elevenkät och uttalanden från personalen konstateras i skolans kvalitetsredovisning att eleverna i Thomasgymnasiet trivs och känner sig trygga i skolan. Denna bild framträdde även vid inspektionen där eleverna menade att bl.a. de verksamheter som anordnades då de startade årskurs 1 bidrog till den positiva stämningen och trivseln.

I skolans kvalitetsredovisning finns redovisningar av elevernas upplevelse av delaktighet i undervisningen. Cirka en tredjedel av eleverna anser att de kan påverka vad de skall arbeta med och ungefär hälften att de kan påverka arbetsätten. Den pedagogiska hearing som genomförs med elever varje år ger liknande resultat men där syns även det uppfattning eleverna förmedlade under inspektionen att möjligheterna till delaktighet är i huvudsak beroende av vilken lärare man har.

Vidare framgår av kvalitetsredovisningen att endast hälften av eleverna anser att lärare och elever pratar om skolans mål eller betygskriterier då arbetet planeras. I de samtal som fördes under inspektionen med olika elevgrupper framkom dock att eleverna oftast kände till målen och betygskriterierna för de olika kurserna och att de ofta var utgångspunkt för kurser som helhet och olika arbetsmoment.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Thomasgymnasiet är en skola där elever trivs och känner sig trygga. Elevers möjligheter till delaktighet varierar beroende på lärare och med utgångspunkt i de goda exempel som finns bör möjligheterna till delaktighet förbättras så att den omfattar all verksamhet. Skolans kunskapsresultat

är acceptabla men bör förbättras så att fler elever når målen i flera kurser och därmed erhåller slutbetyg.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för skolformen.

De lektioner inspektörerna besökte gav prov på en varierad och intressant verksamhet där lärare och elever ofta tillsammans diskuterade olika frågeställningar. Elever uttryckte i intervjuer att de ofta upplever att de har mera personliga kontakter med lärarna än vad de haft under sin grundskoletid även om det varierar från klass till klass och individ till individ. Frågor om hur elever upplever undervisningen, möjligheter till delaktighet och påverkan eller möjligheter till individuellt stöd besvaras oftast inledningsvis med att ”det beror på vilken lärare man har”. Elever på el- och industriprogrammen uttrycker att i de fall där teori och praktik blandas blir undervisningen mest intressant då de säger att de ”lär sig plugga och jobba i en bra mix”. Av intervjuerna framkom att både personal och elever ser skolans uppgift att utbilda till goda samhällsmedborgare som viktig.

En av skolledarna har inom ramen för sin rektorsutbildning gjort en studie av Thomasgymnasiet med utgångspunkt i kommunens mål att varje elev skall nå minst betyget Godkänd i sina ämnen; Kulturstudie på Thomasgymnasiet 2005 av Katarina G Åkersten. I gruppsamtal och djupintervjuer med elever och personal har frågeställningarna vad den höga andelen Icke godkänd, streckvarningar och frånvaron beror på och vad skolan kan göra för att förbättra resultaten diskuterats. Svaren på de två första frågorna kan något förenklat sammanfattas i att eleverna menar att det beror på lärarna och lärarna att det beror på eleverna. Det vill säga att med fler intresserade elever och fler intressanta lärare skulle skolan se annorlunda ut men frågan är då när utbildningen upplevs som intressant. I rapporten och vid inspektionstillfället har både elever och lärare många idéer och konkreta förslag. Begrepp som att ”skapa mening”, ha en helhetssyn på både undervisning och elever och infärgning av kärnämnen i yrkesämnen måste konkretiseras och omvandlas till handling i olika utbildningssituationer. Av samtal och intryck från besök i verksamheten är inspektörerna övertygade om att kompetens att göra detta finns bland skolans lärare.

En fråga som diskuterades under inspektionen och i den nämnda rapporten är de grupperingar av elever som görs i kärnämnen främst på de yrkesförberedande utbildningarna. Elever från olika program blandas och delas i nivågrupper utifrån förkunskaper. Åsikterna om detta varierar bland personalen. Olika åsikter bygger ofta på olika föreställningar om syftet med verksamheten eller olika teorier om vad som är en bra inlärningssituation eller metod. Anser man att elever lär sig bäst och mest tillsammans med andra med ungefär samma förkunskaper är nivågruppering en naturlig lösning. Det är lika naturligt att finna lösningen i att låta elever inom samma program utgöra en grupp om man anser att man lär sig bäst om utgångspunkten för ett problem eller en diskussion skall

vara kopplat till det elever är mest intresserade av. Skolans personal behöver fortsätta att föra gemensamma diskussioner, utforska bakgrunden till olika ståndpunkter och skaffa sig kunskaper om olika lärtilar. Beslut om organisering, arbetssätt och arbetsformer kan sedan tas utifrån dessa gemensamma kunskaper.

Att eleverna på samtliga yrkesförberedande program blandas och utgör gemensamma grupper i kärnämnen märks även i personalens sätt att prata om programmen och eleverna. Programmen benämns ”yrk” och elever på dessa beskrivs som ”elever på yrk”. Ett sätt att synliggöra de olika programmen och också tydligt visa respekt för de elever som går på dessa är att använda varje programs namn. Det kan göra en stor skillnad om man är eller talas om som en elev på exempelvis industriprogrammet eller en elev på ”yrk”.

Av samtal under inspektionen och resonemang i den tidigare nämnda rapporten vill inspektörerna peka på de uppfattningar som finns om pojkars och flickors intresse och vilka konsekvenser detta får i olika undervisningssituationer. Åsikten finns att flickor oftast är mera intresserade och är lugnare och att pojkar inte vill studera och är stökiga. Pojkarna anses dock skärpa till sig och därmed lära sig mera i grupper som består av både flickor och pojkar varför blandade grupper är att föredra. Vid samtal med elever och de strukturerade intervjuerna träffade inspektörerna både flickor och pojkar som visade stort intresse för sin utbildning och de som inte gjorde det. Grupper som består av både pojkar och flickor eller kvinnor och män är oftast att föredra ur många aspekter. Utgångspunkten för skolans arbete måste dock vara att både flickor och pojkar har rätt till en bra utbildning. Arbetsformer och grupperingar får sedan anpassas efter elevernas förutsättningar.

Projektarbetet upplevs av många elever som en möjlighet att få arbeta med det man är mest intresserad av och det är även ett tillfälle att prova olika arbetsformer och arbetssätt. Detta är också ett syfte men det skall också vara en fördjupning inom det program en elev går på. Kopplingen till programmet har inte alltid varit så tydlig och skolans personal och ledning har försökt att komma tillrätta med detta. Elever upplever att deras idéer först godkänns men att de senare tvingats byta ämne på grund av alltför svag programanknytning. Projektarbetet skall ha en tydlig anknytning till programmet och de förändringar som gjorts är bra. Eleverna har ofta utgångspunkten i de projektarbeten som kamrater gjort tidigare därför är det viktigt att diskussionen om kravet på programanknytning är tydlig i planeringsfasen så att de vet ramarna för sitt val.

Skolan har inte något sökbart specialutformat program. För enskilda elever ges dock möjlighet att studera på ett sådant och valet kan göras under alla tre skolåren. Skolan har regler för hur och när bytet från ett nationellt till specialutformat program kan ske. Andelen elever som lämnar skolan med betyg från specialutformat program har minskat de senaste åren. Av den rapportering som skolan gjort till statistiska centralbyrån oktober 2004 framgår att 61 elever studerar på specialutformat program varav 10 i årskurs 1, 21 i årskurs 2 och 27 i årskurs 3. Våren 2005 lämnade 31 elever skolan med slutbetyg från specialutformat program vilket innebär att ytterligare fyra elever bytt program sedan oktober. Elever beskriver att de kan välja att specialutforma sitt program underhand. Skillnaden mellan ett nationellt och ett specialutformat program är ibland bara någon enstaka kurs. I den information till elever som skolan ger uttrycks att varje elev skall kunna påverka och skräddarsy sin utbildning och detta är också

ett nationellt mål och de nationella programmens inriktningar och övriga valmöjligheter ger utrymme för många individuella alternativ. Syftet med specialutformade program skall vara att fylla behov som inte täcks inom ett nationellt program och det skall vara en planerad utbildning. Även om elevers utbildning skall diskuteras och förändras under utbildningens gång är inspektörerna tveksamma till om skolan använder det specialutformade programmet i enlighet med författningens intentioner.

För de elever som studerar på individuellt program erbjuder skolan många olika alternativa lösningar. Många av eleverna kombinerar studier med praktik av olika slag. Ett fåtal elever finns inom programinriktat individuellt program (PRIV). En av skolans två studie- och yrkesvägledare har täta kontakter med de ungdomar som är under 20 år men inte finns i gymnasieskolan.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolans ledning på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Varje skola skall upprätta en likabehandlingsplan där planerade åtgärder för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling beskrivs. Uppföljning och utvärdering av planen skall göras och redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Vid inspektionstillfället hade Thomasgymnasiet ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpf 94 vilken kommer att omarbetas till en likabehandlingsplan.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Skolans personal diskuterar bedömning av elever och betygssättning i olika konferenser och ämneslärare emellan. De nationella ämnesproven upplevs som stöd för betygssättningen. Lärare i ämnen utan nationella prov och kanske även utan kollega att diskutera bedömningar med upplever ibland att det är svårt att veta om man "ligger rätt". I skolan förs inte bara en diskussion om hur man skall bedöma utan även vad som bedöms. Lärarna upplever att det är svårt att förmedla till eleverna att det är deras kunskaper som skall bedömas och inte bara att de gjort ett arbete.

De intervjuade eleverna gav uttryck för att de diskuterade bedömningsgrunder och betygskriterier med flertalet av sina lärare. De sa också att de fick förklaringar till varför de fått ett betyg men det fanns även exempel på motsatsen där lärare upplevde det som kritik då eleverna frågade om bedömningsgrunder.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I kvalitetsredovisningen beskrivs skolans rutiner för kvalitetsarbete. Elevers studieresultat följs upp vid olika tidpunkter och dessa uppföljningar får betydelse för stöd till enskilda elever eller elevgrupper. Det förekommer även att diskussioner förs om hur verksamheten skall förändras och förbättras utifrån dessa uppföljningar. Varje år genomförs pedagogisk hearing där elever och personal bedömer sitt arbete i förhållande till den lokala arbetsplanen. Inspektörerna

uppfattade under inspektionen att det hos enskilda lärare, i ämneslag och i arbetslag finns mycket kunskap om resultaten av den egna verksamheten. Av intervjuer med lärare i olika grupperingar framkom inte att man i skolan eller inom programmen enats om de för skolan viktigaste förbättringsområdena. Detta leder exempelvis till att ett utvecklingsarbete som några lärare bedriver inte uppfattas som viktigt av andra lärare. Inte heller finns åtgärder för att förbättra verksamheten samlade i kvalitetsredovisningen. Skolans kvalitetsredovisning är mera en rapportering till förvaltning och politiker utifrån den kommun-gemensamma mallen vilket bör förändras.

Ledning och kommunikation

Skolan leds av en rektor som har det övergripande ansvaret för alla utbildningar. Utöver detta finns en programrektor och en administrativ chef. Arbetsfördelningen är tydlig och både personal och elever vet vem man skall vända sig till i olika frågor. Lärarna upplever att skolledarna har olika möjligheter att vara delaktiga i det vardagliga arbetet och hade även förståelse för att de arbetar under olika villkor. Dock finns en önskan om att skolledningen skall vara mera närvarande och delaktig i verksamheten.

Inspektörerna fick uppfattningen att rektor har överblick och insyn i verksamheten. Ett sätt för skolledningen som grupp att bli mera synliga och därmed ännu tydligare i sitt ledarskap kan vara att utveckla skolans kvalitetsarbete och förbättringsarbete så att det blir en gemensam angelägenhet för hela skolans personal.

Skolans ledning har arbetat på ett mycket bra sätt med att kartlägga och därefter bestämma vilken kompetensutveckling som behövs för såväl individer, grupper och skolans personal som helhet.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Thomasgymnasiet i huvudsak bedriver en verksamhet av god kvalitet. Mot bakgrund av skolans resultat bör dock ansträngningarna att förbättra verksamheten fortsätta. Skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör utvecklas så att det tydligt kopplas till det utvecklings- och förbättringsarbete som pågår och planeras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Eleverna i Thomasgymnasiet har god tillgång till utbildning då skolan erbjuder många kurser och även påbörjat ett samarbete med den fristående gymnasieskolan i kommunen för att öka utbudet.

Skolan har en lärartäthet som är under genomsnittet för riket men andelen personal som har pedagogisk utbildning är över riksgenomsnittet.

Inspektörernas intryck av skolans bibliotek var att det var väl försett med aktuell litteratur och att de datorer som fanns användes flitigt. Eleverna hade dock

olika uppfattning om hur det användes. Några upplevde det som en skön oas medan andra tyckte att det blev för mycket uppehållsrum och därmed stökigt.

Elever köper själva sina miniräknare och kostnaden är cirka 600 kronor. Skolan har enklare miniräknare till utlåning. Några av de lokala kurserna som skolan erbjuder omfattar resor (kulturresa, fjällvandring) där eleverna själva står för kostnaderna. Avgifter diskuteras vidare i kommunrapporten.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att utifrån de förhållanden som beskrivits ovan finns i Thomasgymnasiet förutsättningar för en likvärdig utbildning.

Datum	Ort
2006-10-25	Linköping

Ewa Hallberg
Christina Aro Östgren